

"Socionomer behöver lära om krig"

Vi har krig i Ukraina. Vi har även en klimatkris som ger torka, skyfall och bränder, många drabbas. Samhällsklimatet förändras och utbildningen för blivande socionomer måste därför utvecklas så att vi ger studenter rätt verktyg.

Under 1990-talet hade vi ett annat krig i Bosnien-Hercegovina, ett krig som inte hade samma mediebevakning som det i Ukraina. Sverige tog emot flyktingar från Bosnien-Hercegovina, bland dem många barn som kom direkt från krigsskådeplats, nytt för oss även om vi hade flerårig erfarenhet av arbete med flyktingmottagning. Vi fick då, tillsammans med Karolinska Institutet gå utomlands för att hitta utredningsmaterial för PTSD på grund av krig, tortyr och flykt.

Jag är socionom, med erfarenhet från internationellt arbete som socialarbetare bland annat från Peru och Bosnien-Hercegovina. I Sverige har jag mest arbetat med flyktingar, bland annat med utredning och behandling av flyktingar med PTSD.

De senaste tio åren har jag arbetat som lärare på socionomprogrammet vid Högskolan i Gävle., dock mindre nu som pensionär. Min tid för reflektion har utökats och jag ser då att socionomutbildningen nationellt behöver utvecklas så att vi ger studenterna redskap för att arbeta under krigstillstånd, men även för att bättre möta de som drabbats av krig eller kris.

I Sverige finns ingen erfarenhet av vardagsliv i krig, vi har lyckligtvis skonats. Kanske en av anledningarna till att vi ofta har en självbild av att det är vi som sitter på kunskap och resurser. Vi erbjuder oss gärna att utbilda andra eller skänka pengar via bistånd eller genom organisationer. Men vi

behöver bli ödmjuka och förstå att vi saknar kunskap och erfarenhet, att vi behöver söka kontakt med de socionomkollegor i världen med erfarenhet av arbete på krigsskådeplats.

Vad förmedlar vi till studenter om kommuners [POSOM-grupper](#)*?
Vilken roll har socialarbetare där? Varför hänvisas till kyrkans personal då något allvarligt hänt? Var är de professionella socialarbetarna?

I Socialstyrelsens text [Krisstöd vid allvarlig händelse](#), finns värdefull information. Närståendes och drabbades behov under olika faser nämns liksom lämpliga insatser. Under kapitlet Utbildning beskrivs ansvaret för olika aktörer samt behov av gemensam utbildning. Det vetenskapliga underlaget är rikt.

Under kriget i Bosnien-Hercegovina hade socionomstudenter ansvar för att vägleda volontärer att ta hand om döda kroppar, begravningar och kontakt med anhöriga. I flyktinglägret Daadab i norra Kenya, som de flesta somalier väl känner till, utför socialarbetare ett framgångsrikt arbete mot könsstympning. I Sarajevo under krigstid skapades en klinik som framgångsrikt arbetar med våldtagna kvinnor i grupp. Många känner till läkaren **Christina Doctare**, verksam i Sarajevo under kriget. Hon myntade begreppet "våldtäkt som militär strategi". Våldtäkt av både män och kvinnor.

Kunskap finns att hämta, just nu samlar säkert socialarbetarfakulteten i Kiev in kunskap och erfarenhet som vi behöver.

Genom ett stipendium från Stockholms universitet fick jag möjlighet att resa till Sarajevo just vid krigsslutet. Då jag i ett helt utkyllt och delvis sönderbombat universitet träffade personal och studenter på socialarbetarfakulteten möttes jag av mycket frustration.

"Varför kommer du nu, var fanns ni under kriget? Vi använde mycket el för att kontakta era fackliga förbund och era

universitet, utan resultat, vi hade bättre behövt den för att laga mat. Det hade hjälpt oss att veta att ni åtminstone var med oss i tanken, eller att ni kom hit och erbjöd samtalsstöd eller krishantering, eller att ni tog emot någon av oss kollegor i Sverige under någon månad för återhämtning. Pengar är ju alltid bra att få. Ni pratade ju så mycket om internationell solidaritet”.

Vi behöver ödmjukt fråga socialarbetare i Sarajevo och Kiev om deras erfarenhet och kunskap om att arbeta i ett land där krig råder. En kunskap våra studenter behöver.

Text: Cherstin Hansson

Bild: Pixabay

* **POSOM** är en icke vinstdrivande organisation som arbetar med krishantering i samhället, på arbetsplatser, inom idrottsrörelsen på uppdrag av organisationer myndigheter och företag. POSOMs krisgrupper består av psykoterapeuter, psykologer, präster, kristraumatologer och insatspersonal för akut krisstöd.

POSOMs krisgrupper utför uppdrag åt medlemmar i föreningen inom hela riket och vid särskilda händelser utanför Sveriges gränser.